

Pas na de regen
regent het
onder
de bomen

© Johanna Pas, 2003

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, elektronisch of in druk, zonder toestemming van de auteur. Privé-gebruik en gebruik voor educatieve doeleinden is vrij mits vermelding van de auteur en de bron.

Verscheen eerder als papieren boek in 50 genummerde en met de hand ingebonden exemplaren onder het isbn-nummer 9080795313 bij **Canaille Antiquariaat**

Vormgeving digitale versie 2011: www.onraad.com
Tekening cover: © Geert Pas

Inhoud

Sprookjes 1	5
Brug	7
Bomen 1	10
Tussen huis en bos 1	11
Tussen huis en bos 2	12
Katten 1	13
Wind 1	14
Wind 2	15
Sprookjes 2	16
Huizen 1	17
Huizen 2	18
Huizen 3	19
Water 1	20
Water 2	21
Water 3	22
Water 4	23
Stenen 1	24
Stenen 2	25
Sprookjes 3	26
Sprookjes 4	27
Wervelwinden	31
Sprookjes 5	35
Bommen	36
Wind 3	39
Bomen 2	40
Sprookjes 6	41
Katten 2	42
Wind 4	43
Wind 5	44
Tussen huis en bos 3	45
Wind 6	46
Tussen huis en bos 4	47
Bomen 3	48
Tussen huis en bos 5	49
Wind 7	51

how much of human life is lost in waiting
↳ Emerson

Sprookjes 1

Wisselkind

De trollen kwamen
naar mijn wieg
en maakten mij
een wisselkind

Ze namen me
niet mee
het bos in
Hun zakken zaten
vol met geld
en in hun
armen
droegen ze de hifi-toren

een baby kon er niet meer bij

Toch maakten ze
een wisselkind
van mij

Ze lieten me
met tweeën achter

Eén die verlangde
naar het bos
en met haar kleine vingers
op de klamme ruiten
de mosbedekte paden zag
en die vervuld
werd van onstilbaar
heimwee

als zij de geur
van rottend hout
of den opsnoof

En één die binnen
bij het haardvuur zat
en naar haar vader keek
die met de poppen speelde
en hoe hij hond en beer
tot leven bracht
die het geluid van zee
in kronkelende
schelpen hoorde

En één
die beiden samenhiel
en in de armen van haar zus
bescherming zocht –
tegen de lange winternacht
en het verscheurende verlangen

10/11/99

Brug

I

Haar beentjes bungelen
over de reling
Zij voelt achter zich
de stappen vaag trillen
Hij staat achter haar
legt een hand op haar schouder
zegt

*Bruggen zijn soms
gevaarlijke dingen*
Ze spuwt in het water
bijna op haar benen
Zijn hand gaat weer weg
nu staat hij naast haar
Hij leunt op de reling
zijn hoofd op haar hoogte
en zegt

*Van bruggen daar ga je van
dromen*

Ze duwt met haar ene
voet tegen de andere
Wanneer de schoen loskomt
zwaait zij met haar been
Na de plons verschijnen
de kringen in 't water

Hij staat recht als een vader
ze kan hem niet zien
Maar ze weet dat zijn handen
verbijsterd hangen
Hij zegt
*Ooit moet je toch
stoppen met dromen*

En harder
Je moet op je sokken naar huis
Haar vrije tenen
duwen tegen haar schoen
die valt met een plons
in nog deinende kringen
Hij zegt niets
Ze voelt hoe zijn stappen
vervagen
Ze voelt hoeveel harder
de brug
onder haar trilt

ze kijkt naar het water
zegt
dat schoenen niet drijven
heb je me nooit verteld

||

Ze ligt wakker in bed
en kijkt hoe het dag wordt
Beneden hoort ze
de stemmen al praten
Ze wil niet bewegen
de droom niet verjagen
maar op straat rijdt
een fietser luid bellend
voorbij
het rinkelen scheurt
de droomvliezen open
De beelden zijn vaag
en de stemmen zijn dwingend
Wanneer ze zich aankleedt
betast ze haar vinnen

Zij weten niets van de pijn
in haar benen
de vlamme messen
de gloeiende stenen
Zij denken dat ze
een kind van hen
is
Maar zij weet wel beter

III

De achterdocht kruipt
langs haar benen
omhoog
Ze voelt grote handen
haar polsen omklemmen
Hij wil haar niet leren
hij wil enkel zeggen
hoe zij het moet doen
Ze laat haar benen
naast de trappers hangen
Hij duwt haar geduldig
zegt hoe ze moet remmen
Ze besluit
dat ze het nooit zal kunnen

15/6/94

Bomen 1

Ik ben twee bomen
Mijn takken zijn
verstrengeld
inniger dan kan
En toch heb ik
twee stammen
waarvan de wortels
in de grond
elkaar bevechten

15/11/86

Tussen huis en bos I

Candide

Hij beangstigt me deze tuin
vol bloemen bedwelmende geuren
Ze zeggen dat hij zo mooi is
mij maakt hij enkel bang

De Wind die over het zeewater blies
ruist hier in de groenige blaren
De bladeren kennen de woorden niet
Ik wel

Hij beangstigt me deze tuin
Met zijn rode bakstenen muren
verborgen achter het groen
en bedwelmend geurende bloemen

28/6/89

Tussen huis en bos 2

Ik maakte van de tuin
een wildernis
zodat ik
in de wildernis
kon denken
dat ik thuis was

17/4/02

Katten 1

De kat
loopt door de tuin
en is de vrijheid van mijn handen

Ik kan toch niet erkennen
dat ik voel
ik kan toch niet erkennen
dat er buiten kracht
en weerbaarheid
ook angsten
zijn
die mij verteren
en als een laaiend
vuur
onzichtbaar in mijn handen
huizen

Maar de kat
is de vrijheid van mijn handen
zij neemt de vuren mee
zij zal op vogels jagen
en ze verscheuren
zonder ze te eten

De kat zal
zich de vuren niet bewust zijn
en ik zal niet erkennen
dat ik voel

30/6/92

Wind 1

Soms lijkt het

of mijn ogen
mij bedriegen
alsof ik door de dingen heen
zal gaan
als ik ze tracht
te grijpen
en me pijn zal doen
en vallen
eeuwig blijven vallen

7/9/91

Wind 2

Heyoka

Ze zeggen
dat ze het niet geloven
dat ze andere dingen zien
Ik zie ze niet

Wie heeft mijn ogen
bovenop mijn hoofd gezet
Wie heeft gezegd
wanneer het donker is
dan zal je achterwaarts
over de dalen
en door bergen
lopen

Wie heeft gedacht
zo is ze zwak genoeg
om mos te kennen

Wie heeft zich
bovenop mijn hoofd gezet
en zich dan
in mijn hiel verscholen

Zodat ik
voor het zonlicht vlucht
en niet kan zien
waar ik mijn voeten zet

23/8/93

Sprookjes 2

Het meisje met de zwavelstokjes

Soms dacht zij
dat zij
in een schilderij
kon binnengaan

dacht zij dat zij
zo door de doeken heen
kon gaan

maar stootte zij

tegen het kader
of de verf

27/2/93

Huizen 1

Hans en Grietje

ik ben zo
ver
van huis
geraakt
en vind
de weg
niet meer
terug
de weg
niet meer
maar wel
het huis
telkens
en telkens
weer

12/6/94

Huizen 2

Ik streel
de muren van dit huis
als een geliefde

mijn voeten
raken zacht
de treden aan

ik duw mijn neus
als in een oksel
in de hoeken

adem diep
de geuren in

Wanneer ik slaap
nestelt het huis
zich om me heen
kreunt zacht
een nachtelijk geluid

mijn ziel bewasemt
als mijn mond
de ramen

Maar 's nachts
's nachts
droom ik
van een ander huis

Huizen 3

Kasteel

Het is niet koud het
is niet kil
het is geen vesting

het is (binnenin)
gezellig en herbergzaam
mooi

blauwe gordijnen
geel behang
een haardvuur
en twee zetels

Nee, geen steen

(Dat is wat jij
vanbuiten
ziet)

Ja, ik heb muren
rond mijn huis
gebouwd
maar binnen is het lekker warm

27/2/00

Water 1

De bron
is toch niet meer
dan eeuwig water
dat is rondgegaan

Water 2

Je grijpt toch in
zeg jij
je zit toch niet
passief te kijken
en ik zeg Ja
bij tijden gooi ik
stenen in het water
en zie hoe cirkels
uitdeinen
en weer verdwijnen
en meegenomen
worden door de stroom
Soms gooi ik
ook een bootje om
dat me voorbijvaart
Ik weet het wel
ik grijp wel in
maar altijd zit ik
op de kant
en zie het water
stromen
en zie de bootjes
en ze gaan voorbij
en aan de overkant
of verderop

zal ik nooit
komen

7/9/91

Water 3

Veel Regen
neemt de bomen mee
en ook het zand

De korrelige
glimlach
van de elfen

Veel Regen
overspoelt hun land

7/3/98

Water 4

Het water tovert
wolken
op de wegen

11/3/98

Stenen 1

Het is een steen
Ze ziet het wel
ze hoort het wel
maar wil het niet geloven
en raakt hem aan
en streelt en slaat hem
en soms als zij er
hard mee op de tegels slaat
komen er vonken uit

En nu weet zij
het is een steen
maar wil het niet geloven

Als zij hem slaat
zal zij zichzelf verwonden
Als zij hem streelt
dan zal de koude
in haar handen dringen

1/9/91

Stenen 2

ik schrijf wel
ik schrijf wel
ik praat wel
ik praat wel
en jij raakt me aan
met je handen
je streelt de stofjes weg
die zich verzameld hebben
op mijn hoofd

en toch blijf ik
van steen
of van hout of
van al wat niet
door tranen kan
doordrongen worden
en toch
doordrongen wordt
en langzaam barst
en opensplijt

op een dag

30/6/92

Sprookjes 3

Heks

Ik heb de gedaante
van een mens aangenomen
om de wouden te ruiken
en vrouwenhuid te voelen
op mijn huid
Misschien was ik
mijn handen in de beek
of zwem
mijn buik
schurend over kiezelstenen
Ik zal de pijn voelen
en de woorden van
het orakel begrijpen
Als het onweert
zal ik buiten staan
En misschien zal het
dan niet meer zo
erg zijn
om te sterven

29/8/90

Sprookjes 4

De drie biggetjes

I

Ze heeft een Huis
gemaakt van hout
waarin ze
niet wil wonen
Ze zit ervoor
en kijkt ernaar
de vogels fluiten
in de bomen
De avond valt
ze legt zich neer
Het mos is warm
maar nat
De ochtend brengt
geen regen mee
en ze staat op

II

Ze heeft een Huis
van stro gebouwd
ze staat ernaar
te kijken
Wanneer de Wind
komt
blijft ze staan
De bliksem zal
het breken

III

Ze wandelt
door het bos
en ziet
een huis
met vuile ruiten
de stenen vloer
is droog en koud
Zij legt zich
om te slapen
De regen klettert
op het dak
De Wind kan ze
alleen maar horen

IV

Ze rent en springt
en voelt de takken
die pijnlijk hard
haar armen striemen
Dan komt ze op
een open plek

V

Ze bouwt een Huis
met stenen muren
een dak van stro
en dorre takken
En door de planken
van de deur
voelt ze de wind

VI

Ze gilt
ze heeft een droom gehad :
de dorre twijgen
die haar grepen
de haren rukten
uit haar hoofd

Ze slaapt
en hoort de deuren kermen
zich krakend
uit
hun hengsels rukken

Ze dommelt in
en ruikt
het vocht
dat in de stenen
is getrokken
en duwt en duwt
tot een voor een
de muren vallen
op haar hoofd

VII

Ze zoekt
een hut op
in het bos
en zegt :
Ik heb een Huis gebouwd
Er staat een dak op
voor de regen

En het heeft muren
voor de koude Wind
Een raampje
laat het zonlicht binnen
Ik heb de voegen
dichtgemaakt
Wil jij er wonen?

30/6/97

Wervelwinden

1.

*Ik wil
wonen in een land
dat klein is
en omringd door sterke staten
die het beschermen
tegen werelden
daarbuiten*

Om er te komen
moet je hoogtes mijden
Het smalle pad daarheen
loopt tussen bergen door
De steile wanden
zijn niet mooi niet angstaanjagend

De echo van mijn voetstappen
is dof en kort
Soms regent het
Dan is de lucht
een grijze streep
en nauwelijks te onderscheiden
van de bergwand

2.

Ik droom
van wervelwinden
die mijn land bezoeken
van windhozen tornado's
en altijd kan ik

net op tijd
een schuilplaats vinden
in een huis een auto
onder een spoorwegbrug
terwijl rond mij
alles wordt weggeveegd

Ik was
mijn handen
onder ijskoud water
mijn vingers
worden wit en blauw
doen pijn
als ik probeer
een vuist te maken

De huizen
staan er nog
wanneer ik
uit mijn schuilplaats kom
maar vreemd genoeg
is alles wat daarbinnen was
verdwenen

3.

Mijn huid jeukt
lijkt zich te verzetten
tegen mij
Alsof ze niet meer
bij me past
Dan wou ik dat ik
als een slang
tegen een steen kon schuren

en het hele vel
in één keer
kon verliezen

4.

Ze denkt aan
de slang
die als haar partner sterft
haar kop zal stukslaan
op een rots

En aan
de schorpioen
die als ze ingesloten wordt
door vuur
zichzelf vergiftigt
met haar staart

en hoe ze tussen
deze twee verhalen
wandelt
als tussen steile bergwanden
die haar beklemmen

Daar achter
ligt haar land
Ze glimlacht
als ze naar de luchtstrook kijkt
en voor en achter zich
de echo van haar voetstap hoort

5.

Het is iets tussen
zand en stof
Als zand maar fijner
als stof maar zwaarder
Het waait
tegen mijn lichaam op
Ik knipper met mijn ogen
Ik nies maak speeksel aan
Ik sluit de deur
wanneer ik binnen ben
Het zand-stof komt
tussen de kieren door
en legt zich neer
op alles
Mijn mond voelt droog

6.

Die nacht
droomt ze opnieuw
van wervelwinden

Het zijn er veel
en ze kan nauwelijks ontkomen
Ze ziet de grijze slangen
zich bewegen in de lucht
de stille lucht geen wolken

1/2/01

Sprookjes 5

Als je me nu over plassen
zou tillen
zou ik niet stampen
zou ik niet slaan
en zeggen ik zal zelf
wel springen

Zou je nu willen dan
zou ik niet gillen maar
mijn spieren ontspannen
en tegen je aan
de modder niet raken

12/6/94

Bommen

NATO

Ik wil met mijn lichaam
de hekken vernielen

Maar mijn hele gewicht
leunt met lege handen
– mijn benen uiteen –
tegen gepantserd staal

Een wilde machteloze rit
ze duwen ons
twee cellen binnen
– zoveel als er geslachten zijn –
en sluiten dan
het traliehek

Geen telefoon
geen eten en geen drinken
– pas later op de dag –
en geen WC

alleen elkaar

Ik kom er goed vanaf
ik moet niet strippen

De tijd neemt over
eindeloos en leeg
geen boek geen pen
de meesten ook geen veters

Ik leg me
op de koude vloer
de zware dikke lucht
rust op ons allen
de tegels
zijn tenminste fris

Dan moet ik pissen

Daar bij de mannen
is een bel
zonder geluid

Ik zie hun handen
vruchteloos
op twee metalen
stippen duwen

Niemand komt

De tijd
– net als de lucht –
beweegt niet meer

De stemmen
gonzen
op de blinde muren
onder neonlicht

Ik mis
mijn sigaretten niet
en na de suikerwafels
ook geen eten

Maar wat ik mis
is dat de tijd beweegt
en lezen

Ik mis de
plastiek strip
die rond mijn polsen zat
om mee te spelen

Ik luister de verhalen af

over die keer
toen het hetzelfde was
maar anders

Voor mij
is niets nog als voordien

Want op dat ogenblik
begrijpt mijn lichaam

dat iemand met een uniform
lachend haar zingende gezicht
– terwijl hij verder praatte –
in het kussen duwde op zijn schoot
hoe hij obscene zijn handen
in haar haren hield
niet hoorde voelde
hoe haar adem stokte
en hoe het bloed zich
in haar hersenen verspreidde

Ik weet nu
dat de muren
blind en doof zijn

Wind 3

Veel Wind
moet komen
de gordijnen
doen bollen
de lakens
die hangen
te luchten
meenemen
Veel Wind
moet komen
de blaren verspreiden
die bijegeharkt
waren
Veel Wind
moet alles
een aangezicht
geven
moet alles
een ander
aangezicht geven

18/4/94

Bomen 2

Die boom is dood
en ik zal hem niet rooien

Ik zal wachten
tot de Wind komt
die hem omverblaast
en verpulvert

6/2/90

Sprookjes 6

Ik wil geen prins
op een wit paard
die mij komt redden

ik wil een paard

13/6/91

Katten 2

Het waren al die jaren
die niemand had gezien

Zij had
als elke kat
als elke heks
haar negen levens

maar had ze tegelijk geleefd

En nu was zij
op twintig –
het lenig lichaam
van een slanke kat
die zonder iets omver
te stoten
behoedzaam tussen
breekbaar vaatwerk sluipt –
een oude bes
verrimpeld in haar ziel

en met een zweem van spijt
dat zij haar levens zo
verborgen had
geleefd
en niemand haar zou kennen
als zij haar negen levens
stierf

Wind 4

De bomen ruisen
maar niet uit zichzelf

ze geven de
Wind een stem

6/4/98

Wind 5

Over rotsen
komt de Wind
gewaaid
en komen
boomblaadjes
als ritselende
scherven

Het is geen
koude wind
maar wind
met heimwee
naar de lente

18/9/95

Tussen huis en bos 3

Ik wou de bomen
en het hout
de planken om
een huis te bouwen
en toch het ruisen
van de Wind
nog horen
en hoe de takken en de twijgen spraken

Ik wou verdwalen
in het bos
en toch de weg
naar jou nog vinden

Voor jou
wou ik de zee zijn
en de boot

9/12/11/99

Wind 6

Herfst

Het zachte ruisen
van de wind
De stilte
die zich nestelt
in mijn oren

en zelfs de stem verjaagt
die ik zo graag
wil horen

Dan wil ik zelf
de takken van de bomen plooiën
de rotte blaren
in het park verstrooien

de storm zijn
die de dingen anders
maakt

Al is mijn lichaam
krachteloos

6/11/99

Tussen huis en bos 4

Ik wil je niet
verliezen aan mezelf

Ik wil je liever
verliezen
aan iemand
aan iets

de draaikolk
van woede
de kracht van verzet
in mijn lijf

Maar niet dit langzame vergeten
de planten die je kamer traag omhullen
en hoe je wegglijdt uit mijn ziel
en dan vergeet mijn hand te grijpen

Wanneer ik aan de afgrond sta
en denk dat ik kan vliegen

Houd me dan tegen

Ik wil je niet verliezen aan mezelf

7/2/00

Bomen 3

Ik leg me
als een mantel
om je schouders
en kerf mijn
namen in je
gladde schors

Ik ben banger
van de liefde
van verlies
dat nog moet komen
dan van het
afscheid zelf
of van daarna

...

Nu ben ik
als het blad
dat in de late herfst
alleen nog
nerven
is

30/11/99

Tussen huis en bos 5

Doornroosje

I

Het huis
stond in een wildernis
van planten
het was geen huis
het was een wildernis
van planten
met binnenin
een hol
hart
van stenen
op elkaar
gezet
en midden in
één van de muren
een gat
geen gat
een deur-
opening
overdekt
met
klimplanten

II

Je hakte je
een weg door de begroeiing
Ik schreeuwde
hulde
binnenin mijn huis
– geen huis
een hol hart
in een wildernis
van planten –

Ik sloeg
mijn handen
voor mijn ogen
Nee,
schreeuwde ik,
niet binnenkomen

III

Toen was het stil

En ik keek op

Je stond
daar
voor het gat
in de muur
– geen gat
een deur-
opening –
en zei :

Ik wil niet
binnen
komen
in je huis
– je holle hart
begroeid met planten –
ik heb mijn eigen huis

Ik kom je halen
om het bos te zien
en maanlicht
op de
stille plas

24/11/02

Wind 7

En als ik in mijn ogen kijk
zie ik de draken en de elfen
De eenzaamheid
van puin bevrijd
door jou
begroet me
als een oude vriend
Ik dacht dat jij
ze zou verjagen
en toch voelt ze
zich niet verraden
Ze knikt naar mij
en zegt

Je kan het kwikzilver
als parels
in je handen houden
maar niet tot
ring of ketting smeden

Jij die mijn eenzaamheid
hebt aangeraakt
legt ze nu in mijn handen
en zegt
Kijk ernaar

2/11/99

